

9 oktober 2023

Thema: “NAH en afasie”

Namens de werkgroep van Café Brein Eindhoven, opent Diana Dubbeldeman deze bijeenkomst van Café Brein. Na enkele huishoudelijke mededelingen o.a. over de indeling van de avond en de telefoons op “tril of stil” worden de gasten van de avond geïntroduceerd: Suzanne Nicodem en Marlijn Alewijns, logopedisten / afasietherapeuten werkzaam bij het Afasiecentrum Archipel in Eindhoven. In het kader van de Week van de Afasie (7 t/m 14 oktober) zeer passend dat zij er zijn.

Samenvatting op hoofdlijn van de presentatie van de gastsprekers:

De PowerPointpresentatie vormt de leidraad van het verhaal. Deze wordt toegevoegd als bijlage van deze samenvatting.

Wat is afasie nou eigenlijk?

Afasie is een stoornis in de taal, door niet aangeboden hersenletsel. Voorbeelden van hersenletsel zijn CVA (herseninfectie of hersenbloeding), hersentrauma t.g.v. bv. een ongeluk.

Bij afasie kunnen problemen voorkomen in het spreken, begrijpen, schrijven en lezen.

De vorm en de ernst van een afasie is afhankelijk van de plaats en de grootte van het getroffen hersengebied. Door spontaan herstel en therapie kan de ernst van de afasie veranderen in de loop van de tijd. Andere factoren, zoals vermoeidheid kan een negatief effect op de communicatie hebben.

Voorbeelden van symptomen van afasie:

Semantische parafasie: (appel i.p.v. peer, bed i.p.v. stoel)

Fonologische parafasie: (poter i.p.v. boter, fuit i.p.v. fruit).

Neologisme: er kan ook sprake zijn van dusdanige vervorming van het woord, dat het doelwoord niet meer herkenbaar is (bijv. jachel).

Woordvindingsproblemen: niet op een woord kunnen komen, aarzelen en blokkeren.

Lege taal: persoon praat vlot, geen problemen in zinsbouw en articulatie maar er ontbreekt informatie doordat iemand betekenisvolle woorden weg laat.

Verstoorde communicatie

Communicatie is een proces van informatie-uitwisseling. Er is altijd sprake van een zender, een boodschap met informatie en een ontvanger.

De boodschap kan door middel van verschillende manieren worden overgedragen: namelijk spreken en schrijven. Daarnaast ook door non-verbale communicatie (gebaren, lichaamstaal, mimiek).

Ontvangen kan door middel van zien, horen en lezen.

Miscommunicatie kun je helaas niet voorkomen. Maar men kan wel zoveel mogelijk rekening houden met elkaar.

Ook belangrijk om zich te realiseren is dat *beide* gesprekspartners (getroffene en naaste) zich zullen mogen inspannen om te werken aan een optimale, gelijkwaardige communicatie. Wees partners van elkaar en geen therapeut - patiënt.

Tips:

- Vraag eerst aan degene met afasie of hij/zij wel geholpen wil worden. Hoe wil je het liefst ondersteund worden? Stel hiervoor ja-nee vragen (= gesloten vragen).
- Luister geduldig en goed naar de persoon met afasie.
- Spreek zelf in duidelijke, korte zinnen. Niet te veel informatie in één keer geven.
- Leg geen onnodige druk op de persoon met afasie, alleen aanwijzen van een voorwerp of plaatje is genoeg; niet ook nog vragen om het te benoemen als je weet dat dit moeilijk voor de persoon is.
- Gebruik ondersteunende gebaren om je verbale boodschap te verduidelijken en het taalbegrip bij de ander te vergemakkelijken (als gebaren worden herkend).
- Probeer als gesprekspartner de hoeveelheid informatie die je ontvangt (via ogen, oren, geschreven taal, gebaren) te 'trechteren' voor allebei. Door gesloten vragen te stellen aan de persoon met afasie kun je samen de hoeveelheid aan info terugbrengen tot de kern van een verhaal.
- Probeer de 5 W's te gebruiken als je met iemand spreekt: WIE, WAT, WAAR, WELKE, WANNEER (indien mogelijk om iemand te ondersteunen in zijn verhaal).
- Neem de tijd voor elkaar als je in gesprek gaat; maak oogcontact; zet tv of radio uit.
- Geef aan als je iets niet snapt; niet doen alsof want dit werkt voor iedereen frustrerend.

Groepsbehandeling binnen het Afasiecentrum

Archipel Afasiecentrum Eindhoven is een expertisecentrum voor mensen met afasie in de chronische fase in de regio Zuidoost-Brabant. Binnen het centrum wordt er behandeling en ondersteuning geboden, afgestemd op de hulpvraag van de persoon met afasie. Er wordt gewerkt in groepen op activiteiten- en participatieniveau. Een groep bestaat uit maximaal 7 cliënten. De ervaring is dat personen met afasie leren van het contact met lotgenoten en ervaringsdeskundigen. Voorbeelden van (taal)aspecten die behandeld worden in de groepen zijn: gespreksvoering, lezen, schrijven, begrijpen en werken met digitale (hulp)middelen. Om het gebruik van (digitale) communicatiehulpmiddelen te laten slagen, zijn er een aantal factoren van invloed zoals motivatie, concentratie, aandacht en fysieke mogelijkheden. In cyclussen worden tevens diverse groepen aangeboden op het gebied van: schilderen, fotografie, muziek en een mantelzorggroep. Alledaagse zaken zoals telefoneren, hulp inschakelen en zelfstandig boodschappen doen, komen ook aan bod.

Personen met afasie die niet in aanmerking komen voor behandeling, kunnen in overleg deelnemen aan de begeleidingsgroepen van het afasiecentrum. Doelen voor de begeleidingsgroep kunnen zijn: onderhoud van communicatieve vaardigheden, lotgenotencontact en het ontlasten van de mantelzorger. De financiering verloopt via de WMO (gemeente) waarbij mogelijk een eigen bijdrage wordt gevraagd. Via de gemeente kan taxivervoer aangevraagd worden.

Aanmelden en Vergoeding

Voorwaarden voor deelname aan de behandelgroepen:

- Je woont (zelfstandig) thuis
- Je kunt zelfstandig naar het toilet
- Je kunt korte afstanden lopen, eventueel met hulpmiddel
- Je hebt bepaalde doelen op activiteiten- en/of participatieniveau
- Er is verwachting op vooruitgang.

Na aanmelding vindt er een intakegesprek plaats met de GZ-psycholoog en afasietherapeut. Er wordt dan gekeken welke behandeldoelen en hulpvragen je hebt en wordt bekeken of start op het Afasiencentrum passend is.

Behandeling op het Afasiencentrum wordt gefinancierd vanuit de zorgverzekering. Om in aanmerking te komen voor behandeling is wel een verwijzing nodig van uw huisarts. Ieder half jaar wordt de voortgang en het behandelplan geëvalueerd en wordt gekeken of de behandeling nog is geïndiceerd.

Tenslotte wordt een korte video getoond in het kader van de Week van de Afasie "Verloren woorden maar bewaarde intelligentie"; deze raakt iedereen die aanwezig is. In de PowerPoint staat de link.

Het is inderdaad zoals men stelt in het filmpje:

"Ik heb afasie, maar ik ben nog steeds mezelf"

Contactgegevens:

Archipel Afasiencentrum

Parklaan 97

5613 BC Eindhoven

040 261 01 36

afasiencentrum.dommelhoef@archipelzorggroep.nl

Afsluiting:

Diana bedankt Suzanne en Marlijn voor hun komst en interessante, zinvolle presentatie. Zij ontvangen beiden het huisgemaakte vogelhuis van SWZ. Ook de 14 mensen die aanwezig waren, worden bedankt voor hun komst. Het was een mooie bijeenkomst.

Een korte weergave van deze bijeenkomst met PowerPoint volgt via de mail en is tegen die tijd ook terug te lezen op de websites van Steunpunt Mantelzorg Verlicht en www.nahzobrabant.nl/cafe-brein-verslagen/

Datum volgende bijeenkomst:

De volgende Café Brein staat gepland voor **11 december 2023**.

De aankondiging met thema volgt zoals gewoonlijk twee weken van tevoren via de mail en/of de krant.